

Lääkeinformaation koordinaatioryhmän kokous 3/2024

- Aika:** Keskiviikkona 18.9.2024 klo. 13.00–14.53
- Paikka:** Kokoushuone Tiikka, Fimea (Mannerheimintie 166, Helsinki) ja Microsoft Teams -yhteys
- Läsnä:** Piia Vuorela, puheenjohtaja, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
Heidi Mikkola, sihteeri, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
Jenni Tamminen-Sirkiä, Suomen Syöpäpotilaat ry
Tiina Mäkelä, Terveysalan AMK-verkosto; Laurea-ammattikorkeakoulu
Essi Kariaho, Pharmaca Health Intelligence Oy
Katri Melto-Ojalainen, Etelä-Karjalan hyvinvointialue
- Etänä:** Päivi Kiviranta, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
Henna Kyllönen, Suomen Apteekkariliitto
Johanna Palvimo, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Hannele Tyrväinen, Terveysalan AMK-verkosto; Jyväskylän AMK
Kirsi Juurinen, Keski-Suomen keskussairaala
Tarja Pajunen, Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer
Emma Aarnio Itä-Suomen yliopisto, Farmasian laitos
Elisa Nordvall, Pharmaca Health Intelligence Oy

KOLME NOSTOA KOKOUKSESTA:

1. Johanna Palvimon Kanta -lääkityslistan tilannekatsaus sai kiitosta. Lääkityslistan käyttöönottoa pidetään erittäin tärkeänä ja on hienoa, että sen kehittäminen edistyy.
2. Verkoston työ ja saavutukset tulevat näkyväksi koosteessa tuoreista verkoston materiaaleista (kohta 4).
3. Kansallisen Lääkeinformaatioverkoston toiminnan julkisuus- ja avoimuusperiaatteet hyväksyttiin.

MUISTIO

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00.

2. Koordinaatioryhmän toiminta

- a) *Hyväksyttäväksi:* Toimintaohje Kansallisen Lääkeinformaatioverkoston toiminnan julkisuus- ja avoimuusperiaatteet, esittelijä Päivi Kiviranta
Toimintaohje oli kommenttikierroksella koko verkostolla kesän aikana. Muutama arvokas kommentti saatiin, jonka perusteella mm. poistettiin aitojen henkilöiden nimet esimerkeistä. Lisättiin myös esimerkki, kuinka verkoston materiaaleihin viitataan. Ohje tulee löytymään Lääkeinformaatioverkoston fimea.fi -sivulta, Innokylästä sekä toimitetaan koko verkostolle. Koordinaatioryhmä hyväksyi toimintaohjeen.
- b) *Hyväksyttäväksi:* Aiepaperi: Muistilista vastaanotolle valmistautumiseen ja ohje osallistamisen tukemiseksi, esittelijä Tarja Pajunen
On tunnustettu tarve tuottaa materiaaleja sen tueksi, että lääkkeen käyttäjä voi valmistautua vastaanotolle lääkehoidon näkökulmasta ja ammattilaiselle lääkkeen käyttäjän osallisuuden

tukemiseen. Tavoitteena on turvallisen lääkehoidon varmistaminen ja osallisuuden vahvistaminen. Lääkkeen käyttäjän muistilistan julkistus tapahtuisi Lääkehoidon päivänä 13.3.2025, ammattilaisen ohjeen valmistuminen maaliskuuhun 2026 mennessä. Työssä hyödynnetään olemassa olevaa materiaalia. Koordinaatioryhmä hyväksyi aiopaperin.

Kommentit kokouksessa:

- Voisiko muistilistaa jotenkin visualisoida? Työryhmässä pohdittu muistilistan tueksi myös videomuotoista materiaalia.
- Saavutettavuuden huomioiminen: tavoitteena selkokieliisyys ja saavutettavuus erityisesti näkövammaisten osalta.
- Kuinka muistilista jalkautetaan lääkkeen käyttäjille? Järjestöjen kautta tehtävä viestintä ja markkinointi tärkeässä osassa, julkaisulla Lääkehoidon päivänä tavoitellaan myös näkyvyyttä.
- Voisiko muistilistan liittää esim. ajanvarausjärjestelmiin hyvinvointialueittain sekä yksityisillä lääkäriasemilla, jolloin se menisi automaattisesti potilaalle, kun tälle ilmoitetaan varasta ajasta. Muistilistan käytettävyys eri päätelaitteilla on tärkeä huomioida.

3. Työryhmien kuulumiset koordinaatioryhmälle

- a) *Ajantasainen lääkitystieto muodostaa perustan järkevälle lääkehoidolle*
Edellinen kokous oli läsnäkokous Fimean tiloissa ja se pidettiin edellisellä viikolla. Oli mukava tavata kasvokkain! Keskustelun aiheena oli lääkitystietojen käsittely omassa työarjessa. Ryhmässä jäseniä eri sektoreilta, joten jokainen kertoi oman organisaationsa kannalta, miten ajantasaista lääkitystietoa pidetään tai halutaan pitää esillä. Paula Nikkanen HUS:sta esitteli kuvaa lääkitystietojen ajantasaistamista. Keskustelu oli niin antoisaa, että osa kokouksen muista aiheista siirrettiin seuraavaan kokoukseen.
- b) *Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa lääkehoidon onnistumisen*
Työryhmä on alkamassa innoissaan työhön aiopaperin (muistilista vastaanotolle valmistautumiseen ja ohje osallistamisen tukemiseksi) parissa. Kokouksissa tapana ottaa järjestökuulumiset, viimeksi kuultiin Muistiliiton kuulumiset. Käytiin läpi tuotettuja materiaaleja ja kannustettiin jakamaan niitä. Työryhmä on tavannut edellisen kerran hybridikokouksessa 2.9.2024.
- c) *Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua*
Vierailmassa Elisa Nordvall kertomassa Lääkealan viestijät -työryhmän kuulumisia. Edellisessä kokouksessa oli päivitetty myös työryhmän toimintakertomusta toteutuneiden toimenpiteiden osalta. Tietoa tuotettu biologisten lääkkeiden apteekkivaihdosta. Materiaaleihin tulossa päivitystarkistus lääkevaihdon laajentuessa vuoden vaihteessa. Tekoäly -aiheinen toimenpide hakee vielä konkretiaa. Ensi vuodelle on sovittu neljä kokousta.
- d) *Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöllä on työtehtävän edellyttämä lääkehoidon osaaminen*
Alkukesästä valmistui kansallinen suositus lääkehoidon teoriaosaamisen varmistamisesta, josta työstetään nyt myös Sic!-artikkelia. Valviran sivuilta löytyi linkki suositukseen ja yksi osaamisen varmistamisen järjestäjistä markkinoi suositusta, joten se on otettu hyvin vastaan. Lääkehoidon opettajien monialainen foorumi LOMF järjestetään Farmasian päivien yhteydessä 15.11.2024. Sosiaalialan tutkintojen lääkehoidon osaamiseen liittyvien sisältöjen selvitys on viimeistelyvaiheessa ja kommentailla oppilaitoksilla. Lähitulevaisuudessa tarkoitus laatia jonkinlainen tiedote/suositus lääkehoidon lisäkoulutuksesta, koska nykyisellään lisäkoulutus sekoittuu osaamisen varmistamiseen. On todettu, että Turvallinen lääkehoito -opas ei pysy perässä kentän muuttuessa, joten työryhmä alkaa keräämään päivitystarpeita oppaaseen liittyen.

f) *Tutkimus ja seuranta*

Syksyn ensimmäinen kokous on vielä tulossa. Lääkeinformaatioverkoston tutkimusstrategian kevyt päivitys on meneillään, se on tulossa aikanaan koordinaatioryhmälle hyväksyttäväksi. Potilaan osallisuudesta on tulossa sessio Vaikuttavuuden tutkimuksen päiville lokakuussa, johon voi osallistua myös etänä, jos ilmoittautuu etukäteen [UEF:n sivuilla](#).

g) *Lääkealan viestijät*

Kaksi ensimmäistä viestijöiden kokousta menneet järjestäytymiseen, koska työryhmässä on paljon uusia jäseniä. Organisaatioiden viestintätoimenpiteistä on keskusteltu ja pohdittu viestintäyhteistyötä. Seuraavassa kokouksessa käsitellään verkoston viestintäsuunnitelmaa, valmistautuen tulevaan päivitykseen. Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua -työryhmälle on oltu kertomassa mm. siitä, että [Rokotustieto.fi](#) -sivuja on tarkoitus päivittää käyttäjäanalytiikan perusteella.

4. Tiedoksi: Lääkeinformaatioverkoston viestintä – Jaa sinäkin eteenpäin!

a) Julkaistut Sic! -artikkelit

- [Mikä on Kansallinen Lääkeinformaatioverkosto?](#) (julkaistu 11.6.2024)
Käyttäjryhmät: Verkoston jäsenet voivat viestiä omassa organisaatiossaan ja sieltä ulospäin, millaisessa verkostossa ovat mukana. On myös hyödyllinen yleisesti kaikille.
- [Potilaiden osallisuus tuo arvokasta näkökulmaa lääkehoidon tutkimukseen](#) (julkaistu 19.6.2024)
Käyttäjryhmät: tutkijat, potilaat ja SOTE-ammattilaiset
- [Ajantasainen lääkitystieto on turvallisen lääkehoidon perusta](#) (julkaistu 14.8.2024)
Käyttäjryhmät: lääkkeiden käyttäjät ja heidän läheisensä, SOTE-ammattilaiset lääkityslistan päivittämisen näkökulmasta
- Tulossa oleva Sic! -artikkeli: jatkojuttu potilaiden osallisuudesta tutkimuksissa ja sen hyödyistä. Julkaisu: Vaikuttavuuden päivien tienoilla 8.-9.10.2024. Lisäksi Tutkimus ja seuranta -työryhmä organisoi tuohon aikaan noin kahden viikon some-kampanjan ja jakaa videoita omista kokemuksista.
Käyttäjryhmät: tutkijat, potilaat ja SOTE-ammattilaiset

b) Perinteiseltä vastaanotolta kompuroimatta digitaaliselle hoitopolulle, Terveysdeksi! (Pulssipalsta) 3/2024, julkaistu 9.9.2024. [Laajempi versio](#) Terveysdeksi! -verkkosivuilla.

Käyttäjryhmät: Yleistietona kaikille, erityisesti digitaalisten hoitopolkujen asiakkaille

c) Ruotsinkielinen: Näin käytät lääkettä turvallisesti -video, Trygg användning av läkemedel,

<https://www.youtube.com/watch?v=C2acJcX-e1s&t=3s>

Käyttäjryhmät: Selkeäkielistä materiaalia kaikille lääkkeiden käyttäjille

d) Tulossa: Ruotsinkielinen: Kansallinen suositus - Lääkehoidon teoriaosaamisen varmistaminen

Käyttäjryhmät: SOTE-ammattilaiset, jotka ovat hankkimassa lääkehoidon teoriaosaamisen varmistamisen järjestelmää

Kommentti kokouksessa: Koonteja pidetty hyvänä. Kohderyhmät lisätty materiaalien oheen.

5. Koordinaatioryhmän kokoukset

- Kokous 4/2024, torstaina 12.12.2024 klo 9.30–10.50, Microsoft Teams -yhteys
- Kokous 1/2025, keskiviikkona 12.2.2024 klo 12.00–13.20, Microsoft Teams -yhteys
- Muut ensi vuoden kokousajat tuodaan joulukuun kokouksen esityslistalle.

6. Kanta-lääkityslistan tilannekatsaus

Johanna Palvimo, erityisasiantuntija, Lääkehoidon tiedonhallinta, THL (Liite 1. Kanta -lääkityslistan tilannekatsaus)

- Vaiheen 1 käyttöönotot meneillään ja valmistuvat 2025 loppuun mennessä. Nämä muutokset eivät juurikaan näy peruskäyttäjille, mutta nyt toteutetaan edellytyksiä lääkehoitojen käyttöönotolle. Rakenteinen annostus on tullut käyttöön, jolloin esim. apteekkeissa ei tarvitse kirjoittaa ohjeita auki. Rakenteinen annostus mahdollistaa mm. annostuksen automaattisen oikeellisuustarkistuksen. Lääkemääräyksille on lisätty käytössä olevan lääkkeen tunnus tietojärjestelmissä (ei näy käyttäjille).
- Vaihe 2: Lääkityslistan käyttöönotto vuoden 2026 ensimmäisellä kvartaalilla apteekkijärjestelmiin ja Reseptikeskukseen. Potilastietojärjestelmien käyttöönotto 1.10.2027 mennessä. Listalla näkyy kaikki potilaan käytössä olevat määrätyt lääkkeet, annostusmuutokset ja onko lääke lopetettu.
- Potilaan kielto-oikeus huomioidaan jatkossakin (jos potilas tekee kiellon tietystä lääkkeestä, voi vain hoitava lääkäri tai hoitavaan yksikköön liittyvä sairaala-apteekki nähdä lääkemääräyksen. Pkv- tai huumausainelääkkeitä määrätessä kuitenkin potilastietojärjestelmät näyttävät kaikki vastaavat lääkemääräykset, jotta väärinkäyttöä voidaan ehkäistä.)
- Saman käytössä olevan lääkkeen lääkemääräykset ketjutetaan ATC-koodin perusteella, jolloin lääkärille tulee ilmoitus, mikäli hän on tekemässä uutta lääkemääräystä samasta lääkkeestä.
- Jatkossa kaikki lääkehoitojen muutokset, myös annostuksen muutokset, tehdään Reseptikeskukseen tallennettavalla lääkemääräyksellä. Vuodesta 2027 lähtien voisi olla mahdollista, että apteekki voi tarvittaessa vaihtaa esim. silmätipat pullosta kerta-annospipetteihin tai valmisteen vahvuuden saatavuushäiriöissä (5 mg → 2,5 mg x 2), mutta tämä vaatii vielä keskusteluja ja konsensusa viranomaisistasolla.
- Jatkossa uusi rajattu oikeus muuttaa annostusohjetta sairaanhoitajille ja terveydenhuollossa työskenteleville farmasian ammattilaisille. Tämän edellytyksenä on yksikön vastaavan lääkärin antama kirjallinen määräys, lääkemääräykselle kirjattu lupa ja olemassa oleva hoitosuunnitelma ko. lääkkeen käytöstä.
- Käyttöönottovaiheessa tarve siivota tarpeettomat ja vanhentuneet reseptit pois lääkehoitojen listalta sekä apteekkeissa että terveydenhuollossa. Massasiivous ei ole mahdollista, koska tarvitaan potilaan suostumus. Siirtymävaiheessa poisto-oikeus avohuollon apteekkien farmasian ammattilaisilla 1.10.2029 asti.
- Vaihe 3: Lääkehoidon tarkistusmerkinnät (poikkeava käyttö, interaktiot, jotka lääkärin tulisi huomioida). Kanava viestinvälitykseen tulossa apteekkien ja lääkkeen määrääjien välille (mm. epäselvät tilanteet, virheet lääkemääräyksellä, uusimispyynnöt). Rakenteinen annostus saattaa vaikuttaa myös annosjakeluprosessiin (annostukset suoraan tilausjärjestelmään ilman farmasian ammattilaisten tekemää työtä).

Kommentit kokouksessa:

- Potilastietojärjestelmiin voisi rakentaa myös annosehdotuksen, kun rakenteinen annostus on käytössä.
- Lääkehoitojen mahdollistaa tietyissä tapauksissa erilaisia jatkumia, jolloin lääkehoitojen listalla voi kuitenkin olla useampi samaa vaikuttavaa ainetta sisältävä (sama ATC-koodi) valmiste (riinakkainen lääkejatkumo).
- Ovatko sosiaalihuollon ammattilaisten pääsyoikeudet liitetty ammattilaisen tehtäväkuvaan? THL:ssä on käynnissä selvitys siitä, missä tilanteissa sosiaalihuollossa tarvitaan katselu-oikeutta ja minkä tasoisina. Selvityksen perusteella määritetään käyttäjätasot. Vaiheessa 4 tulossa myös anto- ja ottokirjaukset sosiaalihuollon ammattilaisille, joiden tehtäviin kuuluu lääkkeenanto.

- Rajatun lääkkeenmääräysoikeuden omaavia sairaanhoitajien roolit on huomioitu kehitystyössä.
- Vaiheen 2 mahdolliset riskit viivästyksiin: kaikki potilastietojärjestelmät eivät ole saaneet rakkenteista annostusta käyttöön, joten takarajaa käyttöönotolle on pidennetty 1.9.2025. Ellei yhteensopivuutta ole saatu käyttöön vuoteen 2026 mennessä, potilastietojärjestelmä ei enää toimi hyvinvointialueilla.
- 3. vaiheen lakipaketti: hallituksen esitys oltava valmiina maaliskuuhun 2025 mennessä, jotta vaihe voi edetä aikataulussa. Viranomaistyöpajat menossa. Kehitystyössä paljon riippuvuuksia ja huomioitavia asioita. Esim. lääkehoidon kokonaisarvioinnin tuleminen avoapteekkien tehtäväksi vaatii muutoksia myös ammattioikeusasetuksiin.

7. Muut asiat

- Lääkehoidon päivä on torstaina 13.3.2025. Perinteinen webinaari järjestetään klo 13.00-15.15, teemana on kestävä ja vastuullinen lääkkeiden käyttö.
- Syöpäpotilaat ry kehittää syöpäpotilaille oppaita, joissa nykyään on aina QR-koodi palautelomakkeeseen, jotta loppukäyttäjiltä saataisiin kerättyä palautetta.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.53.

LIITTEET Liite 1. Kanta-lääkityslistan tilannekatsaus